

SVERIGE & KÄRNVAPNEN

Valguide 2014

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN
Nobels fredspris 1985

FREDSPOLITIK.SE

DIN LÄKARE ÄR OROLIG

Svenska Läkare mot Kärnvapen bildades 1981 och har idag nästan 3000 läkare och medicinstudenter som medlemmar. Vi ingår i världsfederationen *International Physicians for the Prevention of Nuclear War* som 1985 belönades med *Nobels fredspris* för vårt arbete med att skapa opinion genom att informera om de medicinska effekterna av kärnvapen och genom detta förändra kärnvapendebatten till en medmänsklig och humanitär fråga.

Enligt den gamla Hippokratiska läkareden skulle varje läkare lova att tjäna sina medmänniskor och rädda det liv som kan räddas. Att läkare världen över engagerar sig i kampen för att avskaffa kärnvapnen är därför självklart. Få saker strider mer mot en medmänsklig och humanistisk målsättning än ett vapen som inom loppet av några ögonblick kan förinta hela mänskligheten.

Sedan 2007 driver vi kampanjen ICAN (*International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*).

Kampanjen finns i hela världen och samlar 360 partnerorganisationer med ett gemensamt mål: Ett internationellt förbud mot kärnvapen.

Läs mer på www.icanw.org.

ÄR INTE ALLA MOT KÄRNVAPEN?

Kärnvapen skiljer sig från andra vapen – bara kärnvapen kan på några timmar döda hundratals miljoner människor och riskera att medföra slutet på den mänskliga civilisationen.

Kärnvapen är också de enda massförstörelsevapen som ännu inte är förbjudna genom något internationellt avtal, trots att de har den största destruktiva kraften av dem alla. Ett förbud skulle inte bara göra det olagligt för stater att använda eller äga kärnvapen, det skulle även lägga grunden för kärnvapens avskaffande.

SKYLDIGHETER ATT NEDRUSTA

Enligt den internationella rätten ska alla stater i god anda förhandla fram nedrustning av kärnvapen. Trots detta har kärnvapenstaterna inte kommit med några konkreta planer för hur en kärnvapenfri värld ska nås. De investerar stora pengar i att modernisera sina arsenaler vilket visar att de planerar att behålla sina kärnvapen i många årtionden.

Det är inte längre ett alternativ att låta detta misslyckande fortsätta. Så länge

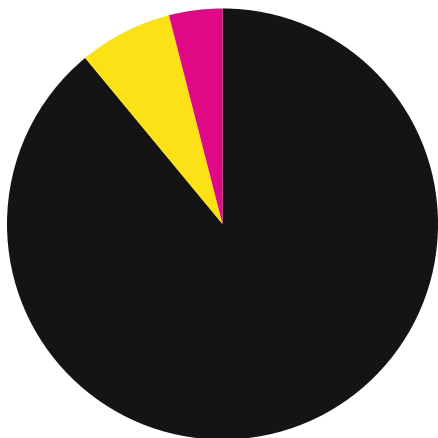
kärnvapen finns kvar finns också risken för att de används – av misstag eller med avsikt. Ett förbud är både akut och nödvändigt.

POLITISKT PARADIGMSKIFTE

Mot bakgrund av en ökad medvetenhet om riskerna med kärnvapen börjar nu ett paradigmskifte växa fram. De kärnvapenfria ländernas tålmod med kärnvapenstaterna börjar nu ta slut. Norge och Mexiko - och snart Österrike - har bjudit in världens stater till möten om de humanitära riskerna som kärnvapen medför.

I FN finns stöd för ett kärnvapenförbud hos tre av fyra regeringar, däribland alla Latinamerikanska länder, hela Karibien och hela Afrika. Detta stöd måste nu förvandlas till faktiska förhandlingar om ett avtal. Istället för att leva upp till sina skyldigheter att rusta ned, tydligt uttryckta i icke-spridningsavtalet om kärnvapen (NPT), har kärnvapenstaterna gång på gång beslutat att investera hisnande summor i att modernisera sina arsenaler.

BÖR SVERIGE STÖDJA ETT FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN?

89% AV BEFOLKNINGEN vill att Sverige stödjer förslaget om ett förbud mot kärnvapen. Det visar en Sifo-mätning gjord i april 2014 på uppdrag av Svenska Läkare mot Kärnvapen. Endast 7 % var negativa till ett förbud medan 4 % var tveksamma.

SJU AV DE NIO PARTIER som besvarat vår enkät om kärnvapenpolitik ser ett förbud mot kärnvapen som ett viktigt steg mot kärnvapenedrustning. Endast Moderaterna är negativa till en konvention som förbjuder kärnvapen medan Piratpartiet inte har tagit ställning i frågan. Sverigedemokraterna har inte besvarat enkäten.

RÅD FRÅN DIN LÄKARE:

1| Sverige måste ansluta sig till den grupp av stater som har förstått att den enda slutsatsen som går att dra utifrån kunskapen om kärnvapnens effekter är att de omedelbart måste elimineras.

Sverige kan inte – likt de kärnvapenberoende staterna i ”världens skamvrå” – fortsätta att ignorera den internationella diskussionen om kärnvapnens humanitära konsekvenser.

2| Sverige måste aktivt och i positiv anda delta på den tredje konferensen om kärnvapnens humanitära konsekvenser i Wien i december samt erbjuda sitt värdskap för framtida konferenser.

Sedan mars 2013 har världens stater vid två tillfällen samlats för att påbörja en diskussion om det humanitära hot som kärnvapen utgör för mänskligheten och planeten. Norge och Mexiko var de länder som i mars 2013 respektive februari 2014 stod värd för dessa historiska diskussioner.

Utkomsten av hittills förda samtal visar otvetydigt att det inte är möjligt att upprätta beredskap som på något sätt kan lindra de skador en kärnvapenkatastrof skulle orsaka. Att en sådan drabbar över nationsgränser gör elimineringen av kärnvapnen till alla länders akuta angelägenhet. Samtalen fortsätter i december då Österrike står värd för nästkommande konferens.

De fem officiella kärnvapenstaterna har hittills bojkottat dessa samtal.

3| Sverige måste aktivt stödja processen för ett globalt förbud mot kärnvapen.

Nio av tio svenskar och flera riksdagspartier anser att Sverige bör arbeta för ett förbud mot kärnvapen.

ALLA VILL HA EN KÄRNVAPENFRI VÄRLD. SÅ BÖR SE SVERIGE AGERA:

KÄRNVAPENLINGO

FMCT [FISSILE MATERIAL CUT-OFF TREATY]	AVTAL FÖR KONTROLL AV KLYVBART MATERIAL
CTBT [COMPREHENSIVE NUCLEAR TEST BAN TREATY]	FULLSTÄNDIGA PROVSTOPPSAVTALET
NPT [NUCLEAR NON-PROLIFERATION TREATY]	ICKE-SPRIDNINGSAVTALET <i>(Officiellt: Fördraget om ickespridning av kärnvapen)</i>
TAKTISKA KÄRNVAPEN	<i>Kärnvapen som är mindre kraftfulla än de strategiska kärnvapen som är avsedda att utplåna hela städer, regioner eller länder.</i>
IAEA [INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY ORGAN]	INTERNATIONELLA ATOMENERGIORGANET

Läs partiernas fullständiga
enkätsvar på www.slmk.org

SOCIALDEMOKRATERNA

Socialdemokraterna anser inte att Sverige gör tillräckligt, eller har en framträdande roll, i fråga om nedrustning och icke-spridning av kärnvapen.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

JA. Sverige bör på ett konstruktivt sätt driva frågan om en konvention som förbjuder all användning av kärnvapen på grund av deras oerhörda inhumana konsekvenser. Sverige bör i FN föreslå att arbetet för en internationell konvention om ett fullständigt förbud mot kärnvapen snarast inleds.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA, till exempel genom att delta aktivt i de forum som finns, såsom Icke-spridningsavtalet, Nedrustningskonferensen, FN och EU-kretsen samt genom att stödja det humanitära initiativet.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

NEJ. Vi anser inte att Sverige ska bli medlem i Nato. Sveriges militära alliansfrihet ger oss starkare möjlighet och trovärdighet att vara pådrivande i det globala nedrustningsarbetet. Kärnvapenanvändning är fortfarande en del av vissa Natoländers försvarsdoktriner.

MODERATERNA

Moderaterna vill driva på för att det internationella regelverket ska stärkas och för att större framsteg ska göras i form av konkret nedrustning.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

NEJ. Vi verkar för att länder med kärnvapen ska utveckla dessa. Vi tror dock inte att en ny konvention är det bästa sättet att nå detta mål. Ett stort ansvar för nedrustningen ligger främst på USA och Ryssland som innehar närmare 90 % av världens kärnvapen.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA, vi verkar för att Sverige ska vara drivande inom ramen för EU både när det kommer till nedrustning och icke-spridning. EU bör gå i spetsen för internationell nedrustning och det blir inkonsekvent att kritisera andra stater för innehav av massförstörelsevapen som vissa av EUs medlemsländer själva har. Frågan om ett kärnvapenfritt Europa behöver ses som en del av en framtida, global process som ytterst syftar till att helt avskaffa kärnvapen. En sådan utveckling måste ledas av USA och Ryssland.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

JA. Nato utgör grunden för den europeiska säkerhetsstrukturen. Vi vill fördjupa Sveriges samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning.

MILJÖPARTIET

Miljöpartiet anser inte att Sverige gör tillräckligt eller har en framträdande roll inom området för nedrustning och ickespridning av kärnvapen.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

JA. Miljöpartiet tror på och står bakom FN:s målsättning om allmän och total militär avrustning. Viktiga delmål i det arbetet är nedrustningen av världens kärnvapenarsenaler. Ett förbud vore en lämplig svensk ståndpunkt.

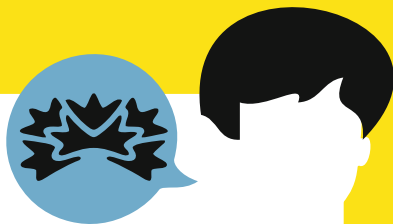
ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA. Sverige bör arbeta för att USA avlägsnar sina taktiska kärnvapen från Europa. Det finns tillräckligt med kärnvapen i världen och Nato-kärnvapnen i Europa står i vägen för förhandlingar om ytterligare minskning av ryska arsenaler, då de känner sig hotade av amerikanska kärnvapen så nära in på sitt territorium.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

NEJ. Det starkaste argumentet emot ett svenskt Natomedlemskap är kärnvapnen. Bland Natos medlemmar finns det ett antal kärnvapenstater och en gemensam kärnvapendoktrin. Som Nato själv uttrycker det: "Den största säkerhetsgarantin för de allierade består av alliansens strategiska kärnvapenstyrkor".

FOLKPARTIET

Om Sveriges roll i kärnvapenedrustningssammanhang anser Folkpartiet anser att Sverige idag deltar i nödvändiga fora och säger sin mening, men "det kan alltid bli bättre".

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

JA, absolut. Men det kommer ta lång tid.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA. Det är önskvärt att minska antalet. Gemensamma överenskommelser är nödvändiga. Både inom EU:s medlemsstater och mellan EU och USA/Nato samt att ha övriga kärnvapenländer med på tåget, inte minst Ryssland.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

JA, det är upp till varje medlemsland i Nato att kunna avstå från kärnvapen på sitt territorium.

CENTERPARTIET

Centerpartiet anser att Sverige bör ta ett steg framåt och söka samverka med länder som vill stärka arbetet för nedrustning och arbeta för en konvention om förbud mot kärnvapen

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

JA. I en tid då kärnvapenarsenaler förnyas krävs starka och tydliga röster för nedrustning. Tiden är därför mogen för Sverige att tillsammans med likasinnade länder gå vidare och arbeta för en konvention mot kärnvapen.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA. Sverige bör i EU arbeta för att Europa ska bli kärnvapenfritt, till att börja med genom att de strategiska kärnvapnen avvecklas. Sverige kan inte nöja sig med att vara en röst inom eller via EU. EU är blockerat genom två kärnvapenstater. Därför är EU svagt i fråga om nedrustning och starkare när det gäller icke-spridning. Ett EU som inte är tydligare än så utgör snarare ett hot mot icke-spridningsavtalet.

MEMLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

NJA. Centerpartiet har inte uttalat att Sverige ska gå med i NATO. Förändringar i samarbetet med NATO förtjänar en öppen, vital och seriös debatt på bred front.

VÄNSTERPARTIET

Vänsterpartiet anser inte att Sverige gör tillräckligt i kärnvapenfrågan. De anser att Sverige ska värna om sin alliansfrihet och återta rollen i FN som pådrivande i kärnvapenedrustning.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

JA. De avtal som finns idag syftar till att förhindra spridning av kärnvapen till länder som idag inte har sådana. Vänsterpartiet arbetar för ett totalt internationellt förbud mot alla former av massförstörelsevapen.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA. Sverige måste inom EU vara en stark röst mot kärnvapen och för en nedrustning inom unionen.

När det gäller kärnvapen är EU allt annat än konsekvent. Icke-spridningsavtalet lyfts fram som viktigt samtidigt som man inte alls problematiserar det faktum att två av unionens medlemsländer har och utvecklar kärnvapen. Detta trots att det i avtalet ingår att kärnvapenstaterna förbundit sig att successivt utveckla alla kärnvapen.

Utöver det har USA kärnvapen utplacerade i flera av EU:s länder. Den svenska regeringen bör inom EU verka för att Europa ska bli en kärnvapenfri zon.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

NEJ. Vänsterpartiet värnar om den militära alliansfriheten eftersom den möjliggör en självständig utrikespolitik.

KRISTDEMOKRATERNA

Kristdemokraterna anser att Sverige vid FN-konferensen våren 2013 borde ha ställt sig bakom ett uttalande om kärnvapens humanitära konsekvenser som de allra flesta närvarande länderna skrev under.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

JA. Det behövs en legal struktur i form av en kärnvapenkonvention eller ett ramverk av ömsesidigt förstärkande avtal som bl a innehåller starka verifikationsinstrument och upprätthåller en kärnvapenfri värld. Kärnvapenstater måste uppmanas att påskynda nedrustning som syftar till total eliminering av kärnvapen.

Sverige måste bidra till att alla stater ratificerar provstoppsavtalet (CTBT). Icke-spridningsavtalet (NPT) måste upprätthållas med alla delar: nedrustning, icke-spridning och fredlig användning av kärnenergi.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

Kristdemokraterna anser att kärnvapen inte kan lösa Europas säkerhetsproblem, och att taktiska kärnvapen som finns på europeisk mark därmed inte borde finnas här.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

NJA. Kristdemokraterna har tidigare år på sitt riksting, ställt sig negativa till medlemskap i Nato, pga att militäralliansen säger att ett medlemsland "till lämplig andel bygger på nukleära stridskrafter". Nu har vi emellertid tagit ett steg emot en utredning av Nato-medlemskap.

FEMINISTISKT INITIATIV

Feministiskt initiativ anser att Sverige behöver ha en högre profil i nedrustningsfrågor och är missnöjda med att Sveriges roll alltmer är den som vapenexportör.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

ABSOLUT!

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

JA. Allt eftersom fler och fler inser att de humanitära konsekvenserna av att kärnvapen används är orimliga och omöjliga att ha beredskap för, borde det, med den utgångspunkten, gå att samla i första hand de EU-länder som inte själva har kärnvapen och sedan, i ett nästa steg, tillsammans med en förhoppningsvis växande opinion, också trycka på de kärnvapenbärande länderna. Stegvisa påtryckningar, med hjälp av opinionen.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

NEJ. Enligt vårt sätt att se ska Sverige inte bli medlem i Nato, bland annat av det skälet men det finns också andra. Militäralliansernas tid borde vara förbi. Hållbar säkerhet når vi först efter militär nedrustning.

PIRATPARTIET

Piratpartiet tror att en stark och engagerad folkopinion behövs som en komponent för att bli av med det existerande kärnvapenhotet.

ETT INTERNATIONELLT KÄRNVAPENFÖRBUD?

NJA. Piratpartiet har inte tagit ställning i den frågan, men det är i så fall en fråga som måste drivas på nationell nivå, eftersom det är medlemsländerna och inte EU som har makten över försvars- och säkerhetspolitiken.

ARBETA INOM EU FÖR FÄRRE KÄRNVAPEN I EUROPA?

NJA. EU har ingen makt över medlemsländernas försvar, så det som går att göra i EU är i så fall opinionsbildning. Men på den punkten skulle Sverige kunna vara mycket mer aktivt.

MEDLEMSKAP I NATO - EN MILITÄRALLIANS MED KÄRNVAPEN SOM STÖTTEPELARE?

Piratpartiet har inte tagit ställning i den frågan.

ETT FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN

Kärnvapenfria stater har länge kritiserat bristen på framsteg för kärnvapennedrustning. Många har uttryckt frustration och oro över den fortsatta moderniseringen av kärnvapenarsenalerna. Men de är inte utan påverkansmöjlighet. Kärnvapenfria stater representerar majoriteten av världens länder och genom att arbeta tillsammans kan de driva fram ett kraftfullt förbud mot kärnvapen. Ett förbud skulle inte bara stigmatisera vapnen utan även skapa tryck för nedrustning. Det är dags att ändra spelets regler.

Idag står 125 länder bakom det så kallade *humanitära initiativet* - en sammanslutning av stater som kräver att nedrustningen kraftigt påskyndas av hänsyn till de katastrofala humanitära konsekvenser en kärnvapendetonation - avsiktlig eller av misstag - skulle få för världens befolkning. Sverige har inte ställt sig bakom det humanitära initiativet. Istället har Sverige ställt sig bakom ett uttalande som påpekar att det framförallt är kärnvapenstaterna som ansvarar för nedrustningsfrågan, och att vapnen inte endbart är destruktiva utan även har säkerhetsaspekter som bör tas i beaktande.

Vi vill att Sveriges regering bidrar till att belysa de katastrofala humanitära effekterna av kärnvapen och uppmuntrar påbörjandet av förhandlingar om ett avtal som förbjuder kärnvapen - oavsett om kärnvapenstaterna själva håller med. Genom att söka sig till grupper av progressiva stater kan Sverige medverka till att ett kärnvapenförbud till verklighet.

Idag vill alla riksdagspartier utom Moderaterna att Sverige stödjer det humanitära initiativet. Genom att lyfta frågan i riksdagen och utrikesutskottet samt framföra sina synpunkter till utrikesministern kan varje parti påverka utrikespolitiken så att Sverige kan återfå sin starka position som nedrustningsförespråkare internationellt.

Bör Sverige
stödja ett globalt
kärnvapenförbud?

JA

NEJ

JA

JA

JA

JA

JA

JA

NJA

Piratpartiet har inte tagit ställning i frågan.

VAD KAN SVERIGE GÖRA?

PARTIERNAS SVARAR:

Stödja upprättandet av en zon fri från massförstörelsevapen i Mellanöstern. Ett IAEA med starkare kontrollmöjligheter. Stärka Icke-spridningsavtalet (NPT) och tillse att utfästelser gjorda i avtalet implementeras.

Övertyga kärnvapenmakterna att nedrustning är förenlig med deras säkerhetspolitiska intressen. Starta förhandlingar om ett förbud mot produktion av klyvbart material för vapenändamål.

Engagemang i internationella organ som FN och EU. I högre grad underteckna viktiga dokument och överenskommelser.

Delta och driva frågorna om ickespridning och nedrustning i de internationella fora som för närvarande arbetar med frågorna.

Reduktion av taktiska kärnvapen och verka för att provstoppsavtalet för kärnvapenprovsprängningar (CTBT) blir rättsligt bindande.

Förhandla fram ett arbetsprogram för nedrustning, för att hindra kapprustning i rymden och för ett förbud mot framställning av klyvbart material. Bidra med teknisk expertis till CTBT för att upptäcka provsprängningar.

Vara en stark röst inom EU för nedrustning inom unionen och vara aktivt pådrivande i kärnvapenedrustning inom FN.

Högre profil i nedrustningsfrågor! Det finns inte någon väg som är bättre än den andra. Snarare måste varje tillfälle tas för att lyfta kravet på en kärnvapenfri värld. Globalt, regionalt (EU) och nationellt.

En stark och engagerad folkopinion behövs som en komponent för att bli av med det existerande kärnvapenhotet. Medborgerliga rättigheter i den digitala miljön är viktigt för aktivism i alla delar av världen.

Ska kärnvapen förbjudas? Hur kan Sverige agera för att bidra till global kärnvapennedrustning? Hur skulle Sverige påverkas av ett medlemskap i NATO - en försvarsallians med kärnvapen som stöttepelare?

Inför årets riksdagsval ger partierna sin syn på saken. Läs deras egna ord och rösta för nedrustning i riksdagsvalet 2014!

Läs mer på FREDSPOLITIK.SE